

Življenje na Japonskem

TRADICIONALNI TOKIO

ZGO_{DO}VINA

OBDOBJE EDO

KLAN TOKUGAWA

Šogunat Edo je ustanovil klan Tokugawa, zato se mu tudi pravi šogunat Tokugawa, ki je preko centralizacije moči vlade in združitve ljudi osnoval moderno japonsko zgodovino. Preden je leta 1603 na oblast stopila družina Tokugawa, je na Japonskem vladalo obdobja brezvladja *Sengoku* (1467–1573), t.i. obdobje vojskujočih se držav. Leta 1568 so »trije združevalci Japonske«, Nobunaga Oda, Hideyoshi Toyotomi in Ieyasu Tokugawa, sodelovali z namenom, da ponovno vzpostavijo centralni nadzor nad vojskujočimi se fevdalnimi gospodarji *daimyō*. Leta 1603 je Ieyasu Tokugawa dosegel cilj in vzpostavil šogunat Tokugawa, ki je v cesarjevem imenu vladal do leta 1868. Do konca obdobja Edo (1603–1868) se je tako zvrstilo 15 šogunov klana Tokugawa.

ZGODNJE OBDOBJE ŠOGUNATA TOKUGAWA

Ieyasu Tokugawa je porazil fevdalne gospodarje *daimyō*, ki so bili zvesti pokojnemu Hideyoshiju Toyotomiju in njegovemu sinu Hideyoriju, v bitki pri Sekigahari oktobra 1600. Po tem, ko mu je leta 1603 cesar podelil naziv šoguna, je Ieyasu Tokugawa za svojo prestolnico imenoval Edo, majhno ribiško mesto, ki se je nahajalo na močvirnatem in ravninskem območju regije Kantō. Ieyasu Tokugawa je kot šogun uradno vladal samo dve leti, saj je leta 1605, z namenom zagotovitve kontinuitete in naziva šoguna v svoji družini, na ta položaj imenoval svojega sina Hidetado Tokugawa, do svoje smrti leta 1616 pa je Japonski neuradno vladal iz ozadja. Za prve Tokugawa šogune je tako značilna politična in upravná preudarnost.

Emblem družine Tokugawa

MIR TOKUGAWA

V času vladavine Tokugawa je bilo življenje na Japonskem mirno, kar je bil dobrodošel predah po stoletju vojn. Mir je za samuraje pomenil, da so bili prisiljeni upravljati uradniška dela v administraciji Tokugawa, hkrati pa je »lov na meče« zagotovil, da nihče razen samurajev ni imel v lasti tega orožja. Samuraji pa niso bili edina skupina, ki je bila v času vladavine klana Tokugawa primorana spremeniti svoj način življenja. Vsa družbena področja so bila, natančneje kot kadarkoli prej, omejena na svoje tradicionalne vloge. Vladavina Tokugawa je uvedla štiri-razredno družbeno ureditev, ki je določala stroga pravila za najmanjše podrobnosti, kot na primer kateri razred lahko za svoja oblačila uporablja prestižno svilo.

Hidetada Tokugawa je leta 1614 japonskim kristjanom, ki so jih spreobrnil portugalski trgovci in misijonarji, prepovedal prakticiranje njihove vere. Da bi zagotovili uveljavitev zakona je šogunat zahteval, da se vsi prebivalci registrirajo pri svojem lokalnem budističnem templju. Tiste, ki tega niso storili, so označili za nezveste vladi šoguna (*bakufu*). Leta 1637 se je vnel upor Shimabara, v katerem so sodelovali večinoma kmetje krščanske vere, vendar ga je šogunat zadušil. Po tem so japonske kristjane izgnali, usmrtili ali pregnali v skrivališča ter s tem postopoma izbrisali krščanstvo v državi.

PRIHOD AMERIČANOV IN PROPAD VLADAVINE TOKUGAWA

Kljub strogosti, je klan Tokugawa vladal v dolgem obdobju miru in relativne blaginje na Japonskem. Življenje je bilo tako zelo mirno in nespremenljivo, da se je razvil t.i. »plavajoči svet« *ukiyo*. To je bil lagoden način življenja, ki so ga uživali mestni samuraji, bogati trgovci in gejša. S prihodom ameriškega ladijskega poveljnika Matthewa Perryja v zaliv Edo leta 1853, je Japonska odprla svoja pristanišča za trgovanje z Ameriko in klan Tokugawa je začel izgubljati moč in avtoriteto, cesar pa je na moči pridobil. Zadnji trije šoguni, lesada, lemochi in Yoshinobu Tokugawa, so v zgodovini predstavljeni kot šibki voditelji. Mnogi fevdalni gospodarji *daimyō* iz južnih provinc Chōshū in Satsuma, nastrojeni proti Zahodu, so za neustrezno obrambo Japonske pred tujci krivili šogunat. Vendar so tako uporniki iz province Chōshū kot tudi vojaške sile Tokugawe za namene modernizacije prevzemali zahodno vojaško tehnologijo. Pri tem so bili uspešnejši južni *daimyō*ji.

Leta 1866 po nenadni smrti šoguna lemochija, je oblast proti svoji volji prevzel Yoshinobu Tokugawa, ki je bil zadnji, oziroma 15. šogun. Leto kasneje je umrl tudi cesar, ki ga je nasledil sin Mitsuhiro in postal cesar obdobja Meiji. Zaradi vedno večje grožnje Chōshūja in Satsume, se je Yoshinobu postopoma začel odpovedovati svoji vladavini, dokler ni 9. novembra 1867 odstopil. To je zaznamovalo konec vladavine šogunata in moč se je ponovno vrnila v roke cesarja.

VZPON CESARSTVA MEIJI

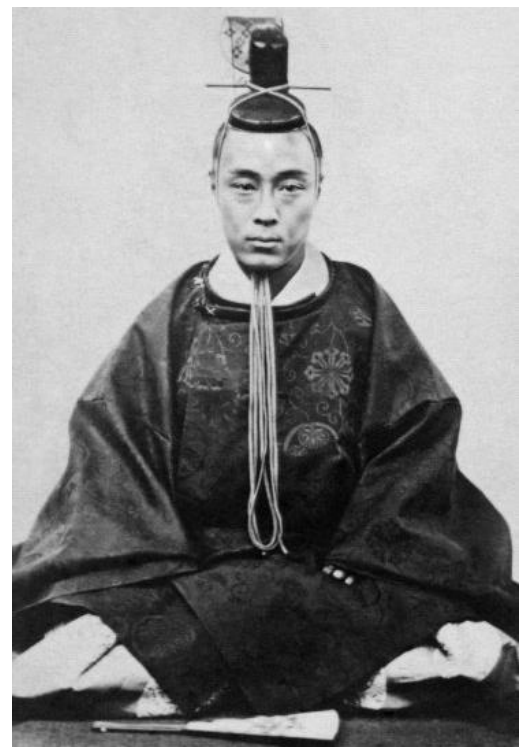
Daimyō iz južnih provinc so pričeli vojno Boshin, da bi zagotovili vladavino cesarja in da je ne bi ponovno prevzeli vojaški poveljniki. Leta 1868 so cesarju zvesti *daimyō*ji razglasili prepoved Meiji, kjer je mladi cesar Meiji vladal samostojno.

Katsushika Hokusai »Lepotice ob občudovanju slik«

Črne ladje Matthewa Perryja (1853)

Yoshinobu Tokugawa (1837–1913)

OD OBDOBJA EDO DO OBDOBJA REIWA

Obdobje Edo (1603–1868)

Zgodovina mesta Tokio sega približno 400 let nazaj, ko je šogun Ieyasu Tokugawa izbral tedanje ribiško mesto Edo za center svojega šogunata. Čeprav je Kyoto ostal uradna cesarska prestolnica, se je Edo razvijal v kulturno in politično središče Japonske. Šele po skoraj 260 letih, po propadu šogunata leta 1868 in po obnovi Meiji, se je cesar preselil v Edo in mesto se je preimenovalo v Tokio ter postalo nova prestolnica Japonske.

Obdobje Meiji (1868–1912) je zaznamoval vpliv Zahoda; 1869 so odprli prvo telefonsko linijo med Tokiem in Yokohamo, leta 1872 pa je od Shimbashija do Yokohame pričela voziti prva parna lokomotiva. Spremenile so se pričeske in moda (okrogli klobuki, visoki ovratniki, nabrana krila). Leta 1885 je Hirobumi Ito s sprejetjem kabinetnega sistema vlade postal prvi japonski predsednik vlade, štiri leta kasneje pa je Japonska vzpostavila politični sistem moderne države z razglasitvijo ustave japonskega imperija.

Predel Ginza 1911; obdobje Meiji (1868–1912)

V času obdobja Taisho (1912–1926) je naraslo število prebivalcev v mestih in izboljšala se je izobraženost, zlasti med dekleti. Septembra 1923 je Tokio, Yokohamo in okolico prizadel veliki potres Kantō in ker se je potres pričel ravno v času, ko so v mnogih gospodinjstvih kuhali kosilo, se je razširil tudi požar, ki je terjal veliko žrtev. Požar se je razvil v ognjeno nevihto in upostošil celotne predele mesta. Umrlih ali pogrešanih bilo kar 140.000 ljudi in uničenih 300.000 domov. Obnova je presegala razpoložljiva državna sredstva, zato so jo izvedli samo deloma.

Nekaj let po potresu se je začelo obdobje Shōwa (1926–1989). Kljub mračnemu razpoloženju so leta 1927 odprli prvo linijo podzemne železnice na Japonskem, ki je povezovala Asakuso in Ueno. Leto kasneje so izvedli 16. splošne volitve v spodnjem domu parlamenta. To so bile prve volitve po sprejetju splošne volilne pravice za moške. Odprli so letališče Haneda (1931) in Tokijsko pristanišče (1942). Po številu prebivalcev (6,36 milijonov) se je lahko mesto že takrat primerjalo z New Yorkom in Londonom.

Posledice velikega potresa Kantō; obdobje Taishō (1912–1926)

Tokio je močno občutil Vojno za Tihi ocean, ki je izbruhnila leta 1941. Dvojni administrativni sistem mestne občine in prefekture Tokia so leta 1943 za povečanje medvojne učinkovitosti ukinili in ju združili v Tokijsko metropolo. V zaključni fazi vojne so Tokio bombardirali 102-krat, napad 10. marca 1945 pa je terjal največ življenj in materialne škode. 2. septembra istega leta so japonska vlada in vojaški predstavniki podpisali listino o predaji. Število prebivalcev v mestu, ki so ga razdejele bombe, se je prepolovilo. Po vojni se je država začela počasi postavljati na noge in do 1960-ih vstopila v obdobje hitre gospodarske rasti. K rasti je pripomogla tudi povečana dobava zaradi izbruha Korejske vojne leta 1950. Leta 1953 se je pričelo televizijsko oddajanje, tri leta kasneje pa je Japonska vstopila v Združene narode. Uvedba novih industrij in tehnoloških inovacij je spodbudila pričetek masovne proizvodnje sintetičnih vlaken in gospodinskih aparatov (televizije, hladilniki, pralni stroji), kar je povsem spremenilo življenje Japoncev. Leta 1962 je število prebivalcev naraslo nad 10 milijonov. Poleti leta 1964 je bil Tokio prvo azijsko prizorišče olimpijskih iger.

Hkrati z naglo gospodarsko rastjo so se v 70-ih letih pričeli kazati negativni vplivi na okolje (onesnaženost rek in zraka, preobremenjenost s hrupom). Gospodarsko rast je ustavila naftna kriza leta 1973. Osemdeseta leta so bila ponovno v duhu gospodarske rasti, ki jo je spodbudila naraščajoča globalna gospodarska aktivnost in pojav informacijske družbe. Z vrhunskimi tehnologijami, informacijami, kulturo, modo in tudi visoko stopnjo varnosti je Tokio postal eno najbolj dinamičnih svetovnih velemest.

Olimpijske igre (1964); obdobje Shōwa (1926–1989)

Cene zemljišč in delnic so leta 1986 vrtoglavo povzpele (»nepremičninski balon«), kar je Japonski prineslo veliko rast, dokler ni po poku balona, na začetku 90-ih let, upad davčnih prihodkov kot posledica dolgotrajne gospodarske krize privedel do kritičnega stanja tokijskih financ. Kljub temu je Tokiu z dvema zaporednima programoma davčnih ukrepov uspelo prebroditi finančno krizo. Prebivalstvo se je začelo vračati v mesto in prvič po 12 letih je bilo priseljevanje večje od odseljevanja. Tokio je leta 2001 zabeležil 12 milijonov, leta 2010 pa več kot 13 milijonov prebivalcev.

Septembra 2013 je bil Tokio imenovan za gostitelja svojih drugih olimpijskih in paraolimpijskih iger, ki bodo potekale leta 2020. Tokijska metropolitanska uprava se z uvajanjem različnih pobud, kot so posodobitve infrastrukture, ukrepi za varovanje okolja in aktivnosti za promocijo kulture, po svojih najboljših močeh trudi prirediti izjemen dogodek ter postaviti dragocene smernice za prihodnost.

ARHITEKTURA

NOVO IN STARO POSLOPJE TOKIJSKE ŽELEZNIŠKE POSTAJE

Tokijsko železniško postajo so otvorili leta 1914. Stavba železniške postaje Marunouchi se nahaja v četrti Marunouchi, ki je bila za časa gradnje postaje le prostran travnik, danes pa je postala večje poslovno središče v Tokiu. Nahaja se tik pred Cesarsko palačo in ta je bila tudi razlog za izbiro te lokacije. Postaja je povezana s Cesarsko palačo z ravno in široko cesto. Glavna železniška postaja v Tokiju ni le začetek japonske železniške mreže, ampak tudi simbol tokijske metropole in japonske modernizacije.

Postajo Marunouchi je zarisal znani japonski arhitekt Kingo Tatsuno, kateremu pripisujejo tudi znane objekte, kot je poslopje Japonske banke. Postaja Marunouchi je sestavljena iz več poslopij, ki so v stilu evropske renesanse. Originalna stavba je bila trinadstropno poslopje s tremi kupolami na jugu, severu in v centru.

Med drugo svetovno vojno je letalsko bombardiranje poslopje hudo poškodovalo. Streha je pogorela in ostala je le osnovna struktura, notranje dekoracije pa so bile popolnoma uničene.

Po vojni je bilo poslopje postaje Marunouchi nekoliko restavrirano in ponovno pričelo delovati, vendar je izgubilo originalni izgled. Šele v oktobru leta 2012 so ponovno restavrirali tretje nadstropje ter kupole z reliefi in opeko, navedeno v originalnih načrtih. Postaja ima evropski izgled z azijskimi prvinami, kot so na primer reliefi živali iz horoskopa. Tokijska železniška postaja je bila simbol Tokija pred stotimi leti in je sedaj ponovno postala simbol modernega Tokija. Tam se lahko naužijete klasične arhitekture in občutite zgodovino Tokijske železniške postaje, ki je preživel tudi hude čase.

Dandanes je znotraj postaje veliko trgovskih centrov, kot so »ecute Tokyo« v bližini južnega izhoda, »Central Street« v glavnem prehodu, »GRANSTA« v prvi kletni etaži, trgovski center »Einaka« (dobesedno »na postaji«) pa je eden izmed največjih centrov znotraj železniške postaje na Japonskem.

HIŠA KYU ASAKURA

Stari dom družine Asakura je sto let stara dvonadstropna lesena japonska hiša, ki se nahaja na barvitem posestvu Sarugakucho v elegantni četrti Daikanyama v Tokiu. Nekoč dom tamkajšnjega politika, je danes postal muzej, ki ohranja eleganco vzdušje tega predela Tokija na prehodu v 20. stoletje. Graditelj hiše, ki se je imenoval Torajiro (1871–1944) se je rodil v prefekturi Aichi in že kot najstnik odšel s trebuhom za kruhom v Tokio. Hitro je uspel kot trgovec z lesom v Kibi. Poročil se je s hčerjo uglednega trgovca riža in politika Tokujira Asakura, ki ga je posvojil, saj sta njegova dva sinova umrla. Tako je Torajiro prevzel priimek Asakura. Leta 1914, ko je bil star 34 let, je nasledil svojega očima (in tasta) kot svetnik krajevne skupščine Shibuya. Naslednje leto je postal svetnik tokijske metropolitanske skupščine. Hišo je zgradil leta 1919 na posestvu družine Asakura, na višku svoje moči. Hiša je skoraj v celoti preživela veliki potres Kantō leta 1923 in bila nato obnovljena. Drugo svetovno vojno je prestala brez škode. Hiša se je do danjašnjih dni ohranila tudi po zaslugi arhitekta sosednjega trgovskega centra Hillside Terrace Fumihika Makija. Poslopje trgovskega centra je deloma na zemljišču, ki je nekoč pripadalo družini Asakura in g. Maki se je zavzemal, da se hišo ohrani, saj predstavlja izredno dobro ohranjen arhitekturni primer iz obdobja Taishō.

Dom družine Asakura ima velik in dokaj zapleten floris. V času, ko so jo zgradili, se je iz drugega nadstropja lahko videlo goro Fuji. Gostom je najbolj všeč elegantni vrt s prikupnimi mahovimi vrtički in skalnjaki, ki si jih lahko ogledajo iz dneвне sobe in balkona. Večina prostorov ima tradicionalne tatamije, stopnice in hodniki škripajoče lesene pode, okvirji vrat pa so izjemno nizki.

NIHONBASHI

Predel Tokia imenovan Nihonbashi leži med Ginzo in centralno tokijsko postajo, zato predstavlja nekakšen vezni člen med moderno (Ginzo) in tradicionalno (centralni Tokio) Japonsko. Nihonbashi je v obdobju Edo (1603–1868), veljal za glavno trgovsko središče v tedanji prestolnici, zato ni nenavadno, da je bilo od tu načrtno speljanih pet glavnih cest, ki so vodile do ostalih pomembnih krajev na Japonskem. Arhitekturni spomenik, most Nihonbashi, so postavili v 17. stoletju. V predelu Nihonbashi najdemo tudi stavbe, kot sta na primer stavbi Nihonbashi Mitsukoshi in Japonske banke, ki so zaščitene s statusom pomembne kulturne dediščine.

PARK KOISHIKAWA KŌRAKUEN

Park Koishikawa Kōrakuen, ki se nahaja v središču tokijskega vrveža, poleg zabavišnega parka Tokyo dome, velja tudi zaradi svoje bogate zgodovine za enega najlepših parkov v Tokiu. Park, ki so ga gradili štirideset let, je leta 1669 dokončal Tokugawa Mitsukuni, sin fevdalnega gospoda Yorifusa, ustanovitelja klana Tokugawa iz mesta Mito. Pri tem mu je pomagal kitajski akademik Shu Shunsui. Zaradi tega je v parku poleg japonskega krajinskega stila iz obdobja Edo, prisoten tudi kitajski stil iz obdobja Ming. Park je mogoče obiskati v vseh letnih časih in občudovati spretno inkorporiran krajinski element reke Koishikawa. Park ima status pomembne zgodovinske dediščine.

PARK HAMARIKYU

Park Hamarikyu je bil nekoč v lasti rodbine Tokugawa, ki je več stoletji vladala Japonski. Nahaja se med visokimi stolpnici v tokijskem zalivu, na predelu, ki je bil nekoč obrobje mesta Edo (današnjega Tokia). Od februarja do marca v parku cvetijo slivova drevesa, od marca do maja pa češnjeva. Leta 1945 je bilo lastništvo parka dodeljeno mestu Tokio, kar je botrovalo temu, da so park odprli za zunanje obiskovalce že leto pozneje. Poleg ribnika v parku stoji tudi 300 let stara čajna hiša *Nakajima no ochaya*, kjer vsako leto priredijo Veliki čajni obred.

PARK HAPPOEN

Happoen je tradicionalno oblikovan park, ki so ga zgradili v obdobju Edo (1603–1868). Arhitektura in postavitve stavb v parku odraža estetiko obdobja v katerem je bil zgrajen. Lastnik parka naj bi bili samuraj Tadataka Okubo, ki je živel v 17. stoletju. V parku si je mogoče ogledati stoletja star bonsaj, ribnik s krapci, češnjeva in javorjeva drevesa ter naravni potoček, ki teče skozi park.

Danes je park priljubljena točka za čajni obred ali tradicionalno šintoistično poroko.

Park je leta 1915 oživil arhitekt Fusanosuke Kuhara.

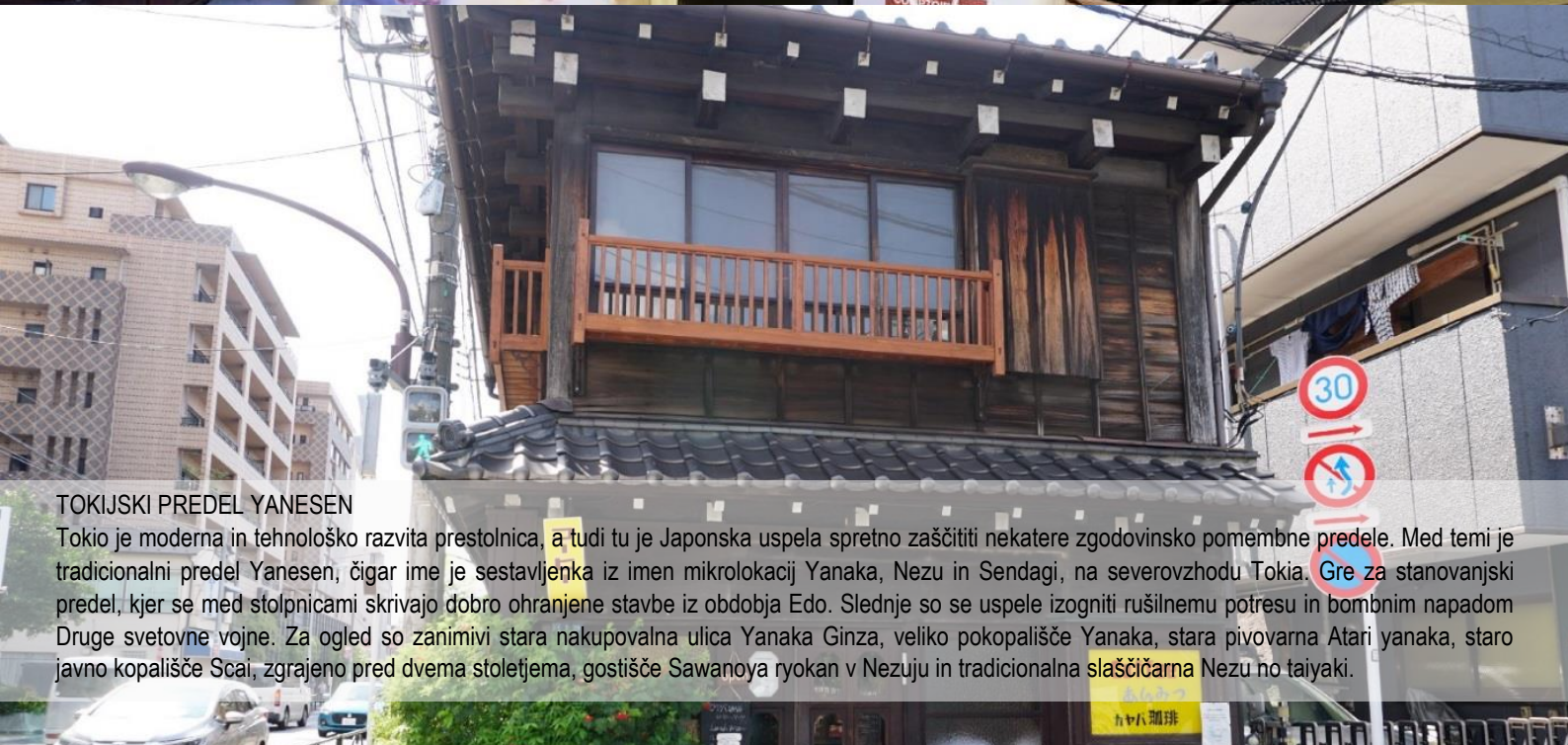

TU RI ZEM

ČAJNA HIŠA KOSOAN

V živahni trgovski četrti Jiyūgaoka se za staro japonsko čajno hišo skriva vrt. Kosoan je tradicionalna japonska čajna hiša, s tatamiji in nizkimi lesenimi mizami, v kateri lahko uživamo ob čaju in tradicionalnih japonskih sladicah. Poslopje čajne hiše Kosoan je bilo zgrajeno med obdobjem Taishō (1912–1926) in prenovljeno v trgovino s sladicami in galerijo leta 1999. Yuzuru Matsuoka, zet znanega japonskega avtorja Sōsekija Natsumeja, ki je bil redni gost v tej čajni hiši, jo je poimenoval Kosoan, ker je bilo poslopje zgrajeno iz murvinega lesa.

TOKIJSKI PREDEL YANESEN

Tokio je moderna in tehnološko razvita prestolnica, a tudi tu je Japonska uspela spretno zaščititi nekatere zgodovinsko pomembne predele. Med temi je tradicionalni predel Yanesen, čigar ime je sestavljena iz imen mikrolokacij Yanaka, Nezu in Sendagi, na severovzhodu Tokia. Gre za stanovanjski predel, kjer se med stolpnici skrivajo dobro ohranjene stavbe iz obdobja Edo. Slednje so se uspele izogniti rušilnemu potresu in bombnim napadom Druge svetovne vojne. Za ogled so zanimivi stara nakupovalna ulica Yanaka Ginza, veliko pokopališče Yanaka, stara pivovarna Atari yanaka, staro javno kopališče Scai, zgrajeno pred dvema stoletjema, gostišče Sawanoya ryokan v Nezuju in tradicionalna slaščičarna Nezu no taiyaki.

TOKIJSKA CESARSKA PALAČA IN GRAD EDO

Tokijska cesarska palača *Kōkyō* se nahaja v središču Tokia, v predelu Chiyoda. Zgrajena je bila na ruševinah nekdanjega gradu Edo, v katerem so prebivali člani rodbine Tokugawa. Leta 1869 so določili, da bo v njej bivala cesarska družina, ki se je v današnji Tokio preselila iz Kjota. Palačo obdaja prostran park, okoli pa je obdan z vodnim jaškom. Vzhodni del parka je odprt in dostopen javnosti in tam je mogoče videti nekatere ostanke nekdanjega gradu Edo, ki je bil postavljen sredi 15. stoletja. Zahodni del, kjer biva cesarjeva družina, pa je skrbno varovan. Le dvakrat letno, 2. januarja in 23. februarja, je mogoče vstopiti v ta predel in si od daleč ogledati cesarja.

Najstarejši del kompleksa je opazovalni stolp *Fujimi yagura* iz leta 1659. Sprava je bil stolp del kjotskega gradu *Fushimi*, a je bil šogun Iemitsu Tokugawa tako navdušen nad njim, da ga je dal v 17. stoletju prenesti v Edo.

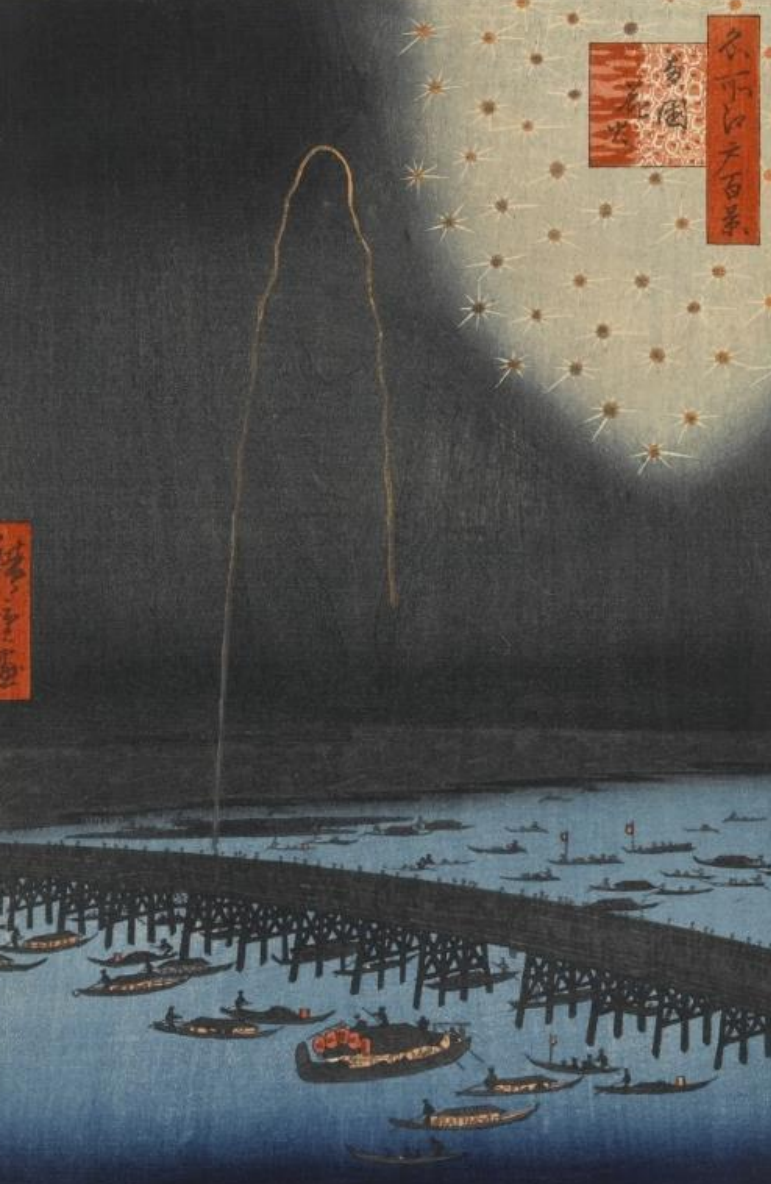
JAVNO KOPALIŠČE TSUBAMEYU

Javna kopališča *sento* so bila na Japonskem od nekdaj priljubljena. Delujejo po podobnem principu kot termalne kopeli *onsen*, torej tako, da sta ženski in moški del ločena in da se je potrebno najprej umiti, šele nato se je mogoče namakati v toplih kopelih.

V Tokiu, kjer imajo že vsa sodobna stanovanja svoje kopalnice, sento izginjajo. Ena redkih še ohranjenih je Tsubameyu, ki se nahaja v tokijskem predelu Ueno. Odprejo že ob 6. uri zjutraj in sprejemajo goste vse do poznih popoldanskih ur.

Sama zgradba izstopa zaradi svoje oblike, ki spominja na nekakšno šintoistično svetišče, posebnost pa je tudi izredno topla voda v kadi, ki meri kar 48 °C. Tsubameyu ima status kulturne dediščine in predstavlja tisti del dragocene zgodovinske zapuščine, ki ga je v tehnološko naprednem urbanem svetu japonske prestolnice mogoče hitro spregledati.

OGNJEMET NAD REKO SUMIDA

Letošnji tradicionalni festival ognjemetov nad reko Sumida v Tokiu se je odvijal 27. julija. Dandanes je to eden izmed največjih tovrstnih festivalov oziroma tekmovanj na Japonskem, saj iz dveh lokacij v uri in pol izstrelijo več kot dvajset tisoč ognjemetnih raket, izvira pa že iz obdobja Edo, ko sta mestu grozili kuga in lakota in je osmi šogun Yoshimune Tokugawa pripravil prvi *suijinsai* »festival vodnega božanstva«, s katerim bi pomiril duhove umrlih in prosil, da bi lahkota in druge nesreče zapustile njegovo deželo.

NARAVA

OKUTAMA IN VODNI ŠPORTI NA REKI TAMA

Okutama je največji predel tokijske metropole in je naravna tokijska oaza, ki je od centra mesta oddaljena samo dve uri. Največje jezero v tokijski metropolitanski prefekturi, jezero in jez Okutama, predstavljata pomemben vodni vir Tokia. Skozi prefekturo teče reka Tama, ki je dolga 138 kilometrov in je priljubljena destinacija za različne vodne športe, med katerimi so rafting, kajak, kanu, supanje, plezanje po slapovih in soteskanje ter ribolov. Ob izlivu reke v tokijski zaliv so številni parki, ki so priljubljen kraj za piknike.

GORA TAKAO

Gora Takao (599 m) je s čudovitimi razgledi na Tokio in goro Fuji odlična destinacija za pohodništvo. Od centra mesta je oddaljena samo 50 minut vožnje z vlakom. Že več kot 1000 let velja za sveto goro, pod vrhom se nahaja tempelj Yakuōin Yūkiji, kjer obiskovalci svoje molitve usmerjajo k tengu, šintoistično-budističnemu duhu gora. Na gori se nahaja tudi park opic.

APNENČASTA JAMA NIPPARA

Nippara Shōnyūdō je apnenčasta jama, do katere vozi avtobus iz postaje Okutama in je največja jama v Kanto regiji. Povprečna letna temperatura v jami je 11 °C, zato poleti nudi osvežitev, pozimi pa je tam prijetno toplo. 800 metrov podzemnih rogov poteka mimo kipa bodhisattve, kamenin zanimivih oblik, več sto let starih stalaktitov in stalagmitov ter apnenčaste stene, osvetljene s pisanimi reflektorji. Jamo vsako leto obišče veliko število turistov.

SOTESKA TODOROKI

Soteska Todoroki se nahaja v predelu Setagaya, 20 minut iz Shibuye. V neposredni bližini lokalne železniške postaje se razteza na 700 metrih vzdolž reke Yazawa, nad katero se sklanjajo ogromna drevesa različnih vrst. Soteska je s svojim divjim rastjem popolnoma drugačna od natančno vzdrževanih parkov v središču Tokia. V poletnem času je idealen kraj za osvežitev, saj je temperatura pri reki nekaj stopinj nižja. Ozka pot ob reki se vije mimo manjših svetišč in templjev, starih več kot 1000 let, skrivnih parkov, slapov, naravnih izvirov in rdečih mostov.

IZU ŌSHIMA IN GORA MIHARA

Izu Ōshima je največji izmed Izu otokov, ki spadajo pod prefekturo Tokio in se nahaja 100 kilometrov južno od Tokia. Iz osrednjega dela otoka se dviga gora Mihara, 758 metrov visok delujoči vulkan, ki je nazadnje izbruhnil leta 1990. Vulkanski izvor otoka obiskovalcu ponuja razvajanje v mnogih onsen termalnih kopališčih, poleti pa se napolnijo plaže. Poseben pogled nudijo vulkanski klifi, kjer je mogoče jasno videti različne plasti vulkanskih sedimentov. Posebnost otoka so še kamelije, ki cvetijo med januarjem in marcem.

CHICHIJIMA

Chichijima je največji otok Boninskega otočja oz. otočja Ogasawara (podprefektura metropolitanske prefektуре Tokio), ki se nahaja v Pacifiškem oceanu, približno 1000 kilometrov južno od Tokia. Obsega več kot 30 otokov, od katerih sta poseljena samo dva, Chichijima in Hahajima (očetov in materin otok). Na Chichijimi živi 2000 ljudi, do tja pa je mogoče priti le s trajektom, ki za pot potrebuje 24 ur. Otok se ponaša s čudovitimi peščenimi plažami in veliko možnostmi za vodne športe, kot so potapljanje, deskanje, kajak in druge. Značilni otoški jedi sta juha in sašimi iz želve vrste orjaška črepaha, vendar je danes lovljenje le-teh omejeno. Lovi jih lahko samo en ribič in ne več kot 135 na sezono. V okolici otoka je mogoče opaziti tudi delfine in več kot 20 vrst kitov. Otočje Ogasawara je zaradi svoje flore in favne uvrščeno na Unescov seznam svetovne naravne dediščine.

TEMPLJI IN SVETIŠČA

SVETIŠČE MEIJI JINGŪ

Šintoistično svetišče Meiji Jingū je bilo zgrajeno leta 1920, v spomin na vrline cesarja Meiji in cesarice Shōken, ki sta umrla leta 1912 in 1914. Zasluge cesarja Meiji so bile oblikovanje moderne Japonske, zapis ustave in vzpostavitev parlamenta. Cesarica je poleg podpore cesarju svoj čas posvečala družbeni blaginji in izobraževanju žensk. Čeprav sta pokopana v cesarski grobnici v Kyotu, so na veliko željo prebivalstva v Tokiu zgradili svetišče, ki bi nudilo zatočišče njunima dušama. Ljudje iz celotne Japonske in tujine so darovali 100.000 dreves in prostovoljno zasadili gozd. Srčna iskrenost teh ljudi je bistvo šintoizma, ki sledi vrednotam harmoničnega sobivanja z naravo in iskrenega srca *magokoro*. V svetišču vsako leto poteka Veliki pomladni festival, ko za obiskovalce pripravijo obrede in mnoge nastope japonske tradicionalne glasbe, plesa in gledališča, skoraj bolj popularen pa je jesenski festival, ko praznujejo rojstni dan Cesarja. Svetišče je priljubljena lokacija za tradicionalne šintoistične poroke.

TEMPELJ GŌTOKUJI IN SVETIŠČE HIE

Šintoistična religija zagovarja prepričanje, da so živali zavetniki bogov, zato je pred svetišči mogoče videti različne živali. Zanimivi svetišči sta Gōtokuji in Hie. Gōtokuji je budistični tempelj v predelu Setagaya in velja za rojstni kraj mačke sreče ali mačke, ki pozdravlja (maneki neko). Mačka sreče, ki ima dvignjeno desno tačko, naj bi privabljala denar, če pa ima dvignjeno levo tačko, privablja ljudi. Svetišče Hie se nahaja blizu političnega središča mesta, zato naj bi pozitivno vplivalo na politiko in gospodarstvo. Zavetnik svetišča je opica, ki blagoslavlja otroke, preganja zlo, zagotavlja dobre odnose med ljudmi in zmago na tekmovanjih.

PREDEL ASAKUSA

Asakusa je bil od nekdaj vodilni zabavišni predel mesta. V obdobju Edo (1603–1868), ko se je območje nahajalo še na obrobju Tokia, je bilo tam mogoče najti številna kabuki gledališča in rdečo četrt, vse dokler ni bilo v 2. svetovni vojni uničeno. Po vojni so Asakuso obnovili in danes velja za predel, kjer se je ohranilo vzdušje starega Tokia. Glavna znamenitost je budistični tempelj Sensōji iz 7. stoletja. Je najstarejši tempelj v Tokiu in hkrati najbolj priljubljena turistična znamenitost.

Glavni vhod v tempelj Sensōji je skozi *Kaminarimon* ali »vrata groma«, ki so z živo rdečo barvo in okrasno lanterno najbolj prepoznavni simbol predela Asakusa. Do templja nato vodi 250 metrov dolga nakupovalna ulica Nakamise, kjer lahko obiskovalci v več kot petdesetih prodajalnah izbirajo med različnimi lokalnimi prigrizki in tradicionalnimi spominki. Na koncu ulice so še ena vrata, *Hōzōmon* ali »vrata zakladnice«. Skozi druga vrata pridemo do glavne dvorane templja, v neposredni bližini pa sta še petnadstropna pagoda in svetišče Asakusa. Za kar najbolj tradicionalno doživetje Asakuse se obiskovalci lahko odločijo za vožnjo z rikšo.

ASAKUSA YABUSAME

V obdobju Edo je bil dogodek yabusame »lokostrelstvo na konju« del novoletnega slavlja v templju Asakusa, ko je tekmovanje služilo kot način za vzdrževanje dobre forme samurajev. Po upadu potrebe po urjenju bojnikov, je ta dogodek dobil obredni pomen s katerim so prosili za naklonjenost šintoističnih bogov. Tekmovalci morajo jahajoč na konju zadeti tri tarče, postavljene vsakih 100 m na 350 m dolgi progi. Dandanes si lahko v tradicionalne kimone oblečene lokostrelce ogledamo v aprilu v parku Sumida za ceno 3000 jenov.

KULTURA

NARODNO GLEDALIŠČE NŌ

Narodno gledališče Nō v predelu Sendagaya v Tokiu so za publiko odprli leta 1983. Nahaja se nedaleč stran od alternativne scene Harajuka. Gledališče je namenjeno predstavam tradicionalnih glasbeno pripovednih gledaliških zvrsti Nō in Kyōgen. Nō in Kyōgen se razlikujeta v tem, da se pri uprizoritvi iger gledališča Nō uporablja ročno izdelane maske, pri čemer gre za resno tematiko igre, medtem pa je Kyōgen bolj lahkotne narave. Za izvedbo obeh zvrsti uporabljajo isti oder, ki ga imenujejo Nōgaku.

GLEDALIŠČE KABUKIZA

Kabukiza je osrednja tokijska ustanova tradicionalnih japonskih gledaliških zvrsti. Nahaja se v predelu Ginza in v njem pretežno uprizarjajo klasična gledališka dela zvrsti Kabuki. V galeriji Kabukiza so razstavljene fotografije, oblačila in teksti, ki pričajo o zgodovini te zvrsti. Gledališka zvrst Kabuki se je na Japonskem pričela razvijati v začetku 17. stoletja, v obdobju Edo (1603–1868). Posebnost gledališča Kabuki je izključno moška igralska zasedba, kar je ravno nasprotno od sodobnega gledališča Takarazuka, kjer vse vloge odigrajo ženske. Do danes se je ohranilo nekaj sto gledaliških del z večno aktualnimi tematikami, ki jih zato še danes radi uprizarjajo. Ker lahko te predstave trajajo dolgo, so obiskovalcem na voljo tudi vstopnice, ki omogočajo ogled le enega dejanja predstave.

MUZEJ EDO-TOKIO

Muzej Edo-Tokio je bil ustanovljen leta 1993 z namenom, da bi predstavili zgodovino in kulturo Edo, kasneje Tokija. Obliko zgradbe, ki je od svojega odprtja zelo priljubljena turistična atrakcija, je navdihnilo skladišče s privzdignjenim podom. Poleg stalne razstave, se skozi leto vrstijo tudi začasne razstave. Stalna razstava s pomočjo modelov ter maket prikazuje razne aspekte življenja v Edo v obdobju Tokugawa ter razvoju meščanskega življenja od začetka obdobja Edo do danes. Trenutno so na ogled postavljene začasne razstave o zgodovini športa na Japonskem (do 25. avgusta) ter o prtičkih furoshiki (do 25. avgusta). Napovedani sta že razstavi o samurajih v obdobju Edo (od 14. septembra do 4. novembra) ter o bitjih v zgodbah (od 6. avgusta do 23. septembra).

MUZEJ JAPONSKIH MEČEV

Muzej japonskih mečev se nahaja v tokijskem okrožju Sumida. Muzej vodi Društvo za ohranjanje umetnostnih japonskih mečev (Society for Preservation of Japanese Art Swords), ki je bilo ustanovljeno leta 1948, kot reakcija na zaseganje orožja, vključno mečev, s strani Zaveznikov. Muzej je bil ustanovljen leta 1978, da bi širšemu občinstvu predstavili japonsko dediščino mečev katana. Muzej nudi ogled obširne zbirke mečev, med katerimi je tudi meč, ki je bil v lasti »Boga vojne«, *daimyō*ja Uesugija Kenshina iz 16. stoletja.

SAMURAJSKI MUZEJ

Je dvonadstropni muzej v bližini predela Shinjuku v centru Tokia. Mnogi izmed razstavljenih predmetov niso originalni oklepi, ampak kasnejše reprodukcije. Poleg oklepov je na ogled tudi veliko orožja. Vodiči v angleščini zelo podrobno razložijo in predstavijo nekatere vrste orožja. Del razlage je tudi krik, ki zamrzne kri v žilah. Kljub dokaj visoki vstopnini, je muzej zelo priljubljen med tujimi obiskovalci, saj si lahko poskusijo nadeti samurajske oklepe. Poleg vodenih razstav muzej organizira tudi predstavitve mečevanja, lekcije samurajske kaligrafije, lekcije o japonskih mečih ter koncerte tradicionalne samurajske glasbe.

OBRTI

STEKLENI IZDELKI EDO KIRIKO

Edo kiriko je priznan izdelek iz stekla, ki so ga najprej proizvajali samo v mestu Edo (današnji Tokio). Sprva so vzorce izrezovali na prozorno steklo, v obdobju Meiji (1868–1912) pa so s pojavom novih tehnik iz Evrope, pričeli masovno izdelovati izdelke iz barvanega stekla, največkrat modrega ali rdečega. Najbolj značilen vzorec je tako imenovani *nanako* ali ribja jajčeca, katerega sestavljajo majhni kvadratici, razporejeni eden zraven drugega. Pogosto izrežejo tudi vzorec krizanteme in konopljinega lista. Kozarci se uporabljajo za pitje sakeja ali za vsakdanjo rabo.

EDO OSHI-E HAGOITA

Hagoita je lesena deščica ali lopar, ki se uporablja za igro hanetsuki, ki jo tradicionalno igrajo za novo leto in tako prosijo za dobro zdravje. V 17. stoletju se je oblikovala tradicija podarjanja hagoit deklicam za rojstni dan. Za namene izdelovanja 3D vzorca, se je razvila tehnika *oshi-e* oziroma izdelovanje kolaža iz pisanih bombažnih blazinic. Vzorci zajemajo podobe žensk v oblačilu *furisode* (kimono z dolgimi rokavi), kabuki igralcev in japonskih slikarskih umetnin. Obrtniki želijo preko *oshi-e* tehnike predstaviti dinamiko kabuki igre in japonskega tradicionalnega plesa.

TOKYO SOME-KOMON

Komon je način barvanja tekstila z večkratnim tiskanjem miniaturnih vzorcev. Vsak fevdalni gospodar *daimyō* je imel na svojih slovesnih oblačilih natisnjen drugačen vzorec. Vzorec na šabloni iz papirja washi oblikujejo luknjice ali linije, velike 0,5 mm–1 mm, pri čemer imajo najzahtevnejši vzorci na 3 cm velikem kvadratu tudi več kot 1.000 luknjic. Po poslikavi vzorca, pobarvajo še blago. Na daleč se zdi, da je blago enobarvno, brez vzorca, zato se enostavno kombinira z obijem, pasom kimona. Tekstil, obarvan s to tehniko izraža estetski koncept *iki* (prefinjenost); blago na daleč ne izgleda nič posebnega, ko pa pogledamo od blizu opazimo mojstrsko delo obrtnikov. Tokyo Some-Komon se uporablja zlasti za kravate, rute, štole in japonska oblačila. V tokijskem predelu Shinjuku od leta 1914 deluje delavnica Tomita Some Kogei, ki bo izdelala uradne rute za Olimpijske in paraolimpijske igre Tokio 2020.

LUTKE EDO-SEKKU NINGYŌ

Edo Sekku Ningyō so ročno izdelane lutke za igro ali okras, v to skupino štejemo tudi okrasne oklepe. Tradicija sega na začetek obdobja Edo (1603–1868), ko so ob vplivu obrti iz Kjota, tudi v Edo razvili svoj stil in začeli izdelovati izrazito realistične in prefinjene lutke, ki jih družine postavijo na ogled za dan deklic in dan dečkov. Sprva so lutke razstavljali zunaj, kasneje pa so postavitev premaknili v notranje prostore, zato so tako majhne.

EDO BEKKO

Edo bekko so modni dodatki, izdelani iz oklepa želve vrste prava kareta. Naravni material daje izdelkom poseben sijaj in toplino. Čeprav je občutljiv na znoj in kozmetiko, je mogoče s skrbnostjo izdelke uporabljati dolgo časa. Ker je bila prava kareta leta 1982 uvrščena na seznam ogroženih živali, obrtniki uporabljajo zgornji del oklepa želv, ki so bile ulovljene pred prepovedjo, in oklep želv hlastavk. Priljubljeni izdelki so zaponke za obi, lasnice, verižice, broške in okvirji za očala

AMEZAIKU

Amezaiku so drobni kipci narejeni iz sirupa. Te lične figurice so pravo umetniško delo in nastajajo izpod rok spretnih obrtnikov. Izdelujejo jih iz gostega sirupa, ki vsebuje arabsko gume. Tega najprej segrejejo na 90 °C, nato pa iz njega ročno oblikujejo raznovrstne podobe na palčki. Ker se zmes hitro ohlaja in se s tem strjuje, imajo za oblikovanje le nekaj minut. Najpogostejši motivi so simpatične živalske podobe, kot so ribica, zajček ali mačka. Obrt izdelave amezaiku se je skupaj z mestom Tokiom razvila v obdobju Edo (1603–1868). V tistih časih so izdelovalci amezaiku potovali po Japonski in prirejali predstave na katerih so razkazovali svojo obrt. Kako jih izdelujejo danes pa si lahko ogledate na eni izmed predstavitev ali delavnic v Ame Yoshihara iz predela Sendaigi ali Hanakawado Studio ter Asakusa Amezaiku Ameshin iz Asakuse.

VETRNI ZVONČKI EDO FŪRIN

Edo fūrin je tip vetrnega zvončka, ki ga izdelujejo v delavnici Shinohara fūrin, iz tokijskega predela Edogawa. Vetrne zvončke Edo furin so sprva izdelovali iz bambusa, nato pa, ko so v 18. stoletju osvojili evropske tehnike oblikovanja stekla, so vetrne zvončke pričeli izdelovati še iz stekla. V Tokiu se je ta tradicionalna obrt ohranila do danes, pri čemer nekateri obrtniki organizirajo delavnice za vse, ki se želijo naučiti te veščine. Postopek izdelave poteka tako, da s pihanjem iz stekla oblikujejo zvonček, ki ga nato od znotraj porijejo s poljubnimi motivi.

KULINARIKA

EDO SOBA

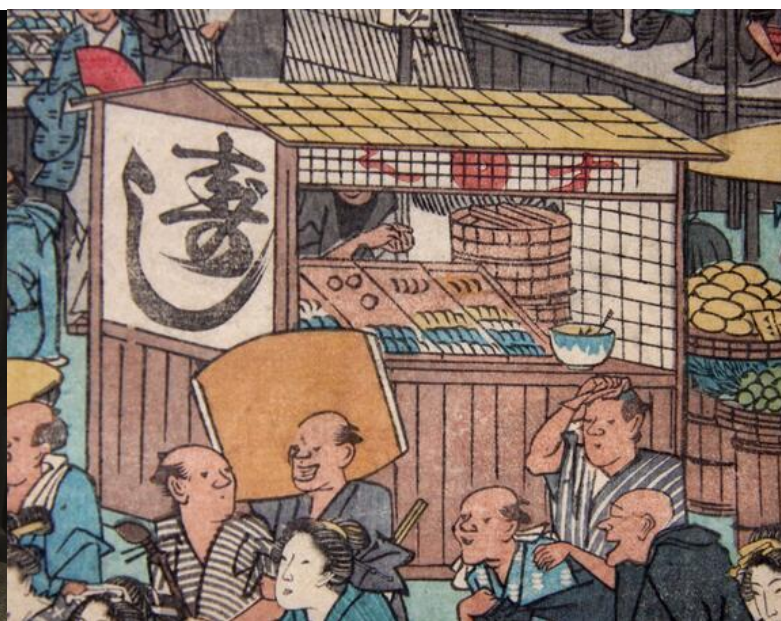
Rezanci iz ajde, ki jih na Japonskem imenujejo *soba*, so postali priljubljeni v obdobju Edo (1603–1868). Prvi zapis o sobi izvira iz leta 1614, ko je menih Jisho v svojem dnevniku omenil, da je v bližini javnega kopališča, ki je bilo prenatrpano, da bi vanj vstopil, jedel rezance iz ajde. V tistem obdobju so bili prebivalci Eda, zaradi pogostega uživanja belega riža, ki ima nizko vsebnost tiamina, bolj podvrženi bolezni beriberi, proti kateri naj bi se borili z uživanjem sobe, ki je bogata s tem vitaminom.

EDO-MAE SUŠI

Edo-mae suši ali »suši v slogu Edo« je lokalni način priprave nigiri sušija. Izvira iz obdobja Edo, ko je število prebivalcev v mestu Edo začelo naraščati, večinoma pa so ga sestavljali delavci, ki niso imeli časa, da bi si sami pripravljali hrano. Pojavila se je potreba po enostavni in hitri hrani, ki so jo v različnih oblikah pričeli prodajati na stojnicah. Začetnik kombiniranja riža s surovo ribo v praktični obliki enega grizljaja naj bi bil šef Yohei Hanaya, razvil pa je tudi način s katerim je preprečil hitro propadanje hrane, uporabljal je namreč različne konzervatorje kot so kis, sol in sojina omaka. Uporabljati pa so pričeli tudi wasabi, ki je deloval antibakterijsko. Oblika Edo-mae suši, ki jo danes imenujemo nigiri suši, se je iz mesta Edo razširila po vsej Japonski in nato še po vsem svetu.

CHANKO NABE

Med sumoborci priljubljena jed Chanko nabe je uravnotežena enolončnica polna različne zelenjave in proteinov, ki se kuhajo v okusni dashi in piščančji juhi. Njena posebnost je, da ne obstaja točno določen recept, po katerem jo je potrebno kuhati, saj lahko vsebuje različne sestavine po izboru kuharja, na primer piščančja bedra, piščančje mesne kroglice, ribje fileje, ribje kroglice, rakce, slanino, klobaso, tofu, glukomanan (konjac), rezance, česen, kimchi, japonsko redkev, čebulo, korenje, zelje, por, navadni repinec, japonsko gorčico, drobnjak ter gobe shiitake, enoki, maitake in druge.

FUKUGAWA-MESHI

V majhnem obalnem tokijskem okraju imenovanem Fukugawa, kjer so v preteklosti nabirali školjke v izobilju, lahko najdete tradicionalno jed delavskega razreda, pripravljeno iz juhe ostrig ali drugih vrst školjk, zelene čebule in tofuja, ki jo prelijejo čez riž. V preteklosti je jed veljala kot hitra hrana za ribiče, danes pa je ena bolj znanih tradicionalnih tokijskih jedi.

YAKITORI

Jed yakitori, oziroma piščanec na nabodalu, se je prvič v zapisih pojavila leta 1689. Recept je sicer vseboval neko vrsto divje perjadi, ki jo je bilo potrebno nataktni na paličico, posoliti in speči na žaru. Danes večinoma vsebuje piščančje meso, na nabodalu pa se lahko znajde tudi svinjina, govedina ali konjsko meso. Vsaka prefektura na Japonskem uporablja različne začimbe.

KATSUDON

Izredno priljubljena in okusna jed, ki se je v Tokiu pojavila leta 1899, se imenuje katsudon. Cesar Meiji, ki je bil navdušen nad Zahodom, je spodbujal svoj narod tudi k izposoji zahodnjaškega načina kuhanja. Ena od tehnik, ki so jo posvojili in prilagodili, je bila cvrtje. Katsudon je sestavljen iz dveh delov besed, prva »katsu« označuje, da je meso, ki je uporabljeno, svinjski kotlet, druga »don« pa opisuje skledico riža.

TOKIJSKI RAMEN

V obdobju Meiji (1868–1912), leta 1910, se je v tokijski območja Asakusa, ki je bilo takrat zelo živahno in polno novosti, pojavil ramen, jušna jed z rezanci in raznimi dodatki. Preden so mu nadeli to ime, je bil znan tudi kot *chūka soba* ali *shina soba* - besedi, ki izražata dejstvo, da ta jed izvira iz Kitajske. Ob začetku industializacije, je ramen ponujal enostavno in hranljivo jed prebivalcem hitro rastočih mest. Danes je ramen izredno priljubljena jed na Japonskem in po svetu.

KAMINARI OKOSHI

»Gromovite krekerje« iz Asakuse so pričeli prodajati sredi obdobja Edo v bližini vrat Kaminarimon, ki v dobesednem prevodu pomenijo »vrata groma«. Glavne sestavine krekerjev so riž ali proso, škrobni sirup in sladkor, dodani pa so jim lahko različni okusi kot so črni sladkor, arašidi, črni sezam, matcha in drugi.

DAIFUKU MOCHI

Daifuku je japonska slaščica okrogle oblike, ki je v sredini polnjena s sladkim nadevom, najpogosteje z anko, pasto iz rdečega fižola azuki. Priljubljen je postal v obdobju Edo. Daifuku se je prvotno imenoval Habutai mochi (riževa tortica debel trebušček), ker je zelo nasiten. Kasneje so ime spremenili v Daifuku mochi (riževa tortica velik trebuh) in ker se pismenki za trebuh in srečo v japonščini enako izgovarjata, so le ti zamenjali, zato daifuku mochi sedaj pomeni *riževa tortica velike sreče*.

Uredniški odbor Sanja Paradiž, Darja Hrvatini, Sara Naraglav, Reiko Sugiura, Nina Pavletič, Sayaka Yamashita

Oblikovanje Sanja Paradiž

Uporabljene fotografije niso last Veleposlaništva Japonske v Sloveniji.

Ta izvod in arhiv najdete na spletni strani: https://www.si.emb-japan.go.jp/Living_in_Japan.html